

OGLASAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
CASOPISU V OHIU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), SEPTEMBER 20, 1949

STEVILKA (NUMBER) 184

VOL. XXXII. — LETO XXXII.

Domače vesti

Brivec v bolnišnici
V Mt. Sinai bolnišnici se nahaja poznani brivec Louis Ullé, ki ima svojo brivnico na 6526 St. Clair Ave. Prošli teden je dobil poškodbe pri padcu in odpeljan je bil v bolnišnico. Želimo mu skorajšnje okrevanje!

Slike iz ture
Jutri zvečer, v sredo se vrši ena seja krožka št. 2 Prog. slovenk v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., v zgornji dvorani novega poslopja. Pred sejo bo poročevalec Cleveland News-a, Mr. Levenburg kazal slike, ki jih je posnel na svojem nedavnem potovanju po Izraelu. Slike so v barvah in kažejo rekonstrukcijsko delo v tej novi židovski državi. Vstopnina je prost, po kazanju slik se vrši seja krožka, na katero se vabi vse članice.

Važen sestanek
Članice krožka št. 1 Prog. Slovenk so vabljene, da gotovo pridejo nocoj na sestanek v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Ukrepiti bo treba o prihodnji prireditvi krožka in potrebno je, da sodelujejo vse članice.

Dodatno poročilo
Dodatno k poročilu o smrti Mary Boldin se sporoča, da je bila pokojnica doma iz vasi Drašica, fara Smihel, kjer zapušta brata Johna in sestro Ivano.

KITAJSKI NACIONALISTI UMORILI AMBASADORJA

HONG KONG, 20. sept.—Bivši kitajski ambasador v Moskvi, gen. Yang Cien je danes bil umorjen v Hong Kongu. Veruje se, da so ga umorili nacionalisti, ki so ga pripadniki civilni vojni med komunisti in nacionalisti. V Hong Kongu pa je čakal na ladjo, ker se je nameraval udeležiti svetovne konference kitajskih voditeljev v Peipingu. Na konferenca sestavlja novo vlado in novo ljudsko republiko Kitajske.

KOMUNISTI USTANAVLJAJO KITAJSKO VLADO

PANGAJ, 18. sept.—Komunistična agencija je danes naznanila, da se na politični svetovni konferenci v Peipingu ustanovi nova ljudska vlada za Kitajsko. V naznanilu je rečeno, da na konferenci bil odobren ustavek zakona za osrednjo ljudsko vlado in da bo kmalu objavljena tudi nova nacionalna zastava.

Na splošno se smatra, da so na konferenci že bili sprejeti glavni sklepi za ustanovitev ljudske republike Kitajske.

Vile rojenice
Vile rojenice so se zgledale pri Mr. in Mrs. John Msrnik ml. na 171 E. 226 St. ter pustile za se fantka-prvorojenca, ki je tehtal 9 funtov. Mati in dete sta nahajala v Mt. Sinai bolnišnici. Mlada mati je hči Mr. in Mrs. Ciccioreli iz E. 226 St., poimenovali pa je sin poznane družine Mr. in Mrs. John in Albi-Mrnik iz 832 E. 216 St. — Čestitamo!

TRIJE MINISTRI SOGLAŠAJO, DA JE KITAJSKA ZGUBLJENA

Nacionalisti se v masah pridružujejo komunistom, tako da Zedinjene države nimajo več nobenih zanesljivih skupin

WASHINGTON, 18. sept.—Zunanji ministri Zedinjenih držav, Anglije in Francije so na včerajšnjih posvetovanjih priznali, da je Kitajska izgubljena in da nobena pomoč ne more spremeniti ta položaj.

Državni tajnik Dean Acheson, angleški zunanji minister Ernest Bevin in francoski zunanji minister Robert Schuman so imeli že drugo konferenco, katere namen je, da zavzamejo skupno stališče o glavnih vprašanjih zunanje politike v zvezi z Generalno skupščino Združenih narodov, ki se bo sestala v torek.

V kratkem komuniqueju, je rečeno, da so trije ministri izmenjali mnenje glede "zadev, ki prizadevajo vse tri vlade na Daljnem vzhodu."

V komuniqueju ni povedano, do kakšnih zaključkov so trije ministri prišli v zvezi s Kitajsko. Toda ameriški in angleški uradniki priznavajo, da je komunistično gibanje na Kitajskem v polnem razmahu in da se bivši nacionalisti v masah pridružujejo komunistom, tako da zapadne sile nimajo med Kitajci nobenih zanesljivih elementov, katere bi mogli izkoristiti za svoje cilje.

Obveščeni krogi pravijo, da ameriški in angleški uradniki nimajo nobenih upov tudi kar se tiče Formoze, za katero se je nekoč smatralo, da bo glavna nacionalistična trdnjava proti komunistom. Sedaj pa izgleda, da bo tudi Formoza padla ne samo vsled infiltracije komunistov, pač pa tudi vsled čedalje težjega ekonomskega položaja, v katerem se nahaja pod upravo nacionalistov.

Na splošno, kar se tiče Kitajske, ameriški in angleški uradniki menijo, da se ničesar ne more ukreniti, da bi se položaj "ne poslabšal."

MLADINSKI ZLOČINI SO SE ZVIŠALI

WASHINGTON, 17. sept.—Direktor FBI J. Edgar Hoover je v svojem poročilu naznanil, da se je število mladinskih zločinov zvišalo v prvi polovici tekočega leta.

Soglasno s poročilom se je število zločinov zvišalo v mestih za 2.7 odstotkov, na podeželju pa za 7.6 odstotkov. Največ aretiranih oseb je v starosti 21 let.

V prvi polovici leta je bilo aretiranih 400,089 oseb, od teh pa jih je 61,373, to je 15.3 odstotkov pod 21 let starosti. Kar se pa tiče oseb pod 25 let starosti, so izvršili blizu polovico vseh zločinov.

Število umorov se je sicer znižalo, toda zvišalo se je število poskusov umora, ropov, napadov z nožem, poskusov strupljenja, tatvin in posiljevanja.

V spopadu z zločinci je v šestih mesecih izgubilo življenje 64 policajev.

AMERIŠKI KIPAR PRI MARŠALU TITU

LONDON, 17. sept.—Jugoslovanska časnarska agencija Tanjug je včeraj naznanila, da je maršal Tito sprejel v avdijenco znanega ameriškega progresivnega kiparja Joe Davidsona in njegovo soprogo.

Premogarji ne delajo zaradi spora o penzijah

PITTSBURGH, 19. sept.—Premogarji so danes neuradno zastavkali v znak protesta proti lastnikom premogovnikov, ki nočejo v penzijski in dobrodelni sklad plačevati 20 centov po toni premoga, dokler unija premogarjev ne pristane na nov kontrakt. Vsled te akcije lastnikov je predsednik United Mine Workers unije John L. Lewis dal navodila, da se penzije suspendira. Lewis je rekel, da se je sklad nevarno izčrpal.

Novo geslo premogarjev je: brez penzij ni dela. Uprava unije in sam Lewis niso objavili nobenih navodil za stavko, pač pa so sami premogarji začeli zapuščati delo.

Pričakuje se, da bo že jutri večina premogarjev prostovoljno prekinila delo.

Predsednik 12. distrikta UMW v Illinoisu Hugh White je izjavil, da so premogarji pustili delo v znak protesta proti začasnemu črtanju podpora.

"Če ljudje nočejo delati, mi ne moremo proti temu nič storiti," je izjavil White.

Murray grozi s stavko

WASHINGTON, 19. sept.—Predsednik CIO unije delavcev, uposlenih v jekleni industriji, Philip Murray je danes izjavil, da se edini up, da se prepreči stavko 1,000,000 delavcev, če se bo uredilo vprašanje penzij. Murray je izjavo podal Cyrius S. Ching, direktorju vladnega posredovalnega odbora.

Če ne bo prišlo do sporazuma med korporacijami, bodo delavci zastavkali prihodnjo soboto, je izjavil Murray.

INDIJSKI SOCIALISTI IZVOLJENI V BOMBAJU

BOMBAY, 18. sept.—Indijska socialistična stranka je pri izrednih volitvah dobila štiri sedee v bombajski občinski korporaciji. Izredne volitve so bile razpisane, ker so mesta bila izpraznjena, ko so bili "radi varnosti" aretirani komunistični zastopniki.

Katoliška duhovnika šla med episkopalce

PROVIDENCE, 19. sept.—Dva rimsko-katoliška duhovnika sta danes prestopila v protestantovsko episkopalno vero in takoj postala pastorka v misionskih cerkvah protestantovske škofije Rhode Island.

Duhovnika sta Rev. Lionel E. Beadett in Rev. Leonard Redlawn. Ne eden ne drugi nista hotela podati nobene izjave glede vzrokov, vsled katerih sta se izneverila rimski katoliški cerkvi in postala protestanta, toda možno je, da se nista strinjala z aktivnostmi Vatikana.

Sklep dveh duhovnikov je naznanil Rev. Herold L. Hutton v pridigi v protestantovski cerkvi St. Paul.

18 FRANCOZOV UBITI V LETALSKI NESREČI

SEOUL, 19. sept.—Obrambeno ministrstvo južne Koreje je danes naznanilo, da so policija, vojaštvo in mornarica ustrelili 225 jetnikov, ki so zadnji teden zbežali iz jetnišnice. Vкупno je zbežalo 338 jetnikov, 82 jih je bilo ulovljenih, 27 pa se jih še vedno skriva.

Delegatje 59 držav prišli v New York na Generalno skupščino Z. N.

Mnoge Clevelandčane še vedno niso našli

V zvezi s tragedijo potniške ladje "Noronic" ni vesti o 27 oseb iz Clevelanda

TORONTO, Ont., 19. sept.—Usoda 27 Clevelandčanov, ki so se nahajali na izletniški ladji "Noronic," ki je zgorela v пристanišču Toronta, še vedno ni znana. Vкупno je zgubilo življenja nad 200 potnikov.

V Cleveland se je danes vrnila skupina 90 izletnikov. Doslej so ugotovili, da je 21 Clevelandčanov zgubilo življenja, toda na ladji se je nahajalo še 27 Clevelandčanov, ki so še vedno na seznamu "izgubljenih." Nekateri računajo, da se bo število clevelandskih žrtev zvišalo na 50.

Ker so mnoga trupla zgorela, je težko ugotoviti identiteto posameznih žrtev. Posebno pa, ker se v paniki reševalci niso spomnili, da bi zapisali številke kabine, iz katerih so jih prinesli.

Sorodniki nastradalih sploh ne morejo prepoznati trupla. Identiteto večina ugotavljajo po ostankih obleke, umetnih zobeh, zdravniškimi in kurirskimi podatki itd. V mrtvašnici je kakšnih 100 trupel, ki jih niso prepoznali.

Medtem pa je bila sestavljena posebna komisija, ki bo preiskovala vzroke tragedije in skušala ugotoviti, kdo je za njo odgovoren.

Padajo obtožbe, da gasilni aparati niso bili rabni, da ladja ni imela dovolj vode, da so potniki prepozno bili obveščeni o katastrofi, da mnogi člani posadke niso bili na ladji in da so ognjegasci bili poklicani šele 30 minut po izbruhu ognja. Preiskovalna komisija bo skušala ugotoviti, če je vzrok ognja bila nemarno vržena cigareta in kje se je prav za prav ogenj najprej pojavil.

KOREJSKA POLICIJA USTRELILA 225 JETNIKOV

BRAZZAVILLE, 19. sept.—Osemnajst Francozov je danes bilo ubitih, ko je neko vojaško letalo treščilo na zemljo in zgorelo.

USTRELILA HČERKO

GRAPE THICHET, W. Va., 19. sept.—Neka 65 let stara Mrs. Jennie McIntee je danes na polji priznala, da je ustrelila svojo 25 let staro hčerko, ker se je "predržno" obnašala proti nji.

Katoličani odprli informativni center

Rimska katoliška hijerarhija je včeraj odprla na 906 E. Superior Ave. propagadni informativni center, kjer bodo ne-katoličani zastopniki dobili knjige, brošure in informacije.

V informativnem centru so tudi knjige, s katerimi se obsoja vlade vzhodno-evropskih držav, kakor na primer "Gods 'Underground,'" ki jo spisala Gretta Palmer v sodelovanju z nekim hrvaškim menihom.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Sovjetski zunanji minister Višinski pravi, da so izgledi za mir dobri; Kardelj, Bebler, Djilas in Vilfan so člani močne jugoslovanske delegacije

LAKE SUCCESS, N. Y., 19. sept.—Delegatje 59 držav so danes začeli prihajati v Lake Success na Četrto zasedanje Generalne skupščine organizacije Združenih narodov.

Med delegati, ki so že prišli, se nahaja glavni sovjetski delegat in minister zunanjih zadev Andrej Višinski.

Višinski je prišel z letalom. Na letališču La Guardia je podal časnika prve izjave v zvezi z Generalno skupščino. Rekel je, da zelo močno verjame v izgleda za svetovni mir in pristavil, da je sicer tudi po svoji naravi optimističen.

Delegacija, ki vzbuja največ pozornosti, pa je jugoslovanska. Glavni delegat je jugoslovanski zunanji minister Edvard Kardelj. Z njim so prišli tajnik Politbiroa Milovan Djilas, zastopnik zunanje ministarstva Aleš Bebler, direktor za informacije Vladimir Dedjier, lieutenant gen. Veljko Mičunović, ambasador v Bolgariji M. Djerdja in dva visoka uradnika zunanje ministarstva Milan Bartos in Salko Fejdić. Njim sta se priključila jugoslovanski ambasador v Washingtonu Sava Kosanović in stalni jugoslovanski delegat dr. Jože Vilfan. To je najmočnejša delegacija, kar jih je Jugoslavija doslej poslala na zborovanje Združenih narodov.

Koreja hoče zaščito Z. N. proti "komunizmu"

Na dnevnem redu Četrtega zasedanja Generalne skupščine je 73 točk. Zborovanje se bo začelo jutri zjutraj. Pričakuje se, da se bo prvi dan v glavnem izvolilo predsednika skupščine in sedem podpredsednikov.

Delegat južne Koreje je že takoj po svojem prihodu apeliral na organizacijo Združenih narodov, naj pomaga Koreji, da se zoperstavi "komunističnemu razširjanju v Aziji." Delegat je rekel, da se bodo Korejci borili do zadnjega moža "proti komunizmu," da pa kljub temu potrebujejo pomoč.

Vprašanje Koreje je tudi na dnevnem redu Generalne skupščine. Dežela je razdeljena na severno in južno. Severna se nahaja pod rusko upravo komunistov, južna pa pod upravo vlade, ki so jo ustanovili Amerikanci pred umikom enega dela svojega vojaštva.

ČESKA KATOLIŠKA HLJE-RARIJA SE JE VDALA

PRAGA, 18. sept.—Českoslovaška vlada je danes naznanila, da je zlomila odpor rimsko-katoliške hijerarhije proti novemu zakonu za ureditev odnošajev med cerkvijo in državo. Uradna českoslovaška agencija je sporočila, da je apostolski administrator področja pri poljski meji Msgr. František Onderek objavil izjavo, s katero podpira vladno zakonsko predlogo in apelira na duhovnike, naj storijo isto.

Po novem cerkvenem zakonu bi duhovniki in ostali cerkveni uradniki postali civilni uslužbenci, katere bi plačala vlada.

Anglija sklenila pakt s Českoslovaško

Medtem pa iz Londona poročajo, da je Anglija sklenila s Českoslovaško petletni trgovinski sporazum, za izmenjavo blaga v vrednosti \$280,000,000.

PRISTASI KOMINFORME ZAPRTI V JUGOSLAVIJI

BEOGRAD, 17. sept.—Jugoslovanski tisk je danes naznanil, da je devet komunistov, ki podpirajo stališče Kominforme proti vodstvu jugoslovanske komunistične stranke, bilo obsojenih na zaporne kazni od tri do 18 let. Pristaši Kominforme so bili obsojeni zaradi "vohunstva v korist dežel Kominforme."

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

EVROPSKI SVET

V Strasbourgu, prestolnici Alzacije, se je zadnji mesec sestel tako imenovani prvi evropski parlament. (Atlantski pakt itd.)

Kakor znano so 5. maja t. l. predstavniki Bruselskega pakta: Velike Britanije, Francije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga ter predstavniki Švedske, Norveške, Danske, Irske in Italije sklenili sporazum o novi mednarodni organizaciji, ki jo tisk na Zapadu prikazuje kot začetek bodočih "Zedinjenih držav Evrope." Statu evropskega sveta, ki so ga ob tej priliki podpisali predstavniki omenjenih držav, ima dva organa: komite ministrov in posvetovalno skupščino. V skupščini bodo imele Velika Britanija, Francija in Italija po 18 predstavnikov, Belgija, Švedska in Nizozemska po 6, Danska, Irska in Norveška po 4 in Luksemburg 3. Nove države, ki so jih sprejeli v Strasbourgu v že omenjeni Svet, bodo bolj skromno zastopane v tej organizaciji, Turčija bo imela 8 delegatov, Grčija 6, Island 3. Velike države imajo torej preko dve tretjini predstavnikov v tem Svetu. Zato se vsiljuje zaključek, da bo ta organizacija služila predvsem ciljem in namenom velikih evropskih držav. Poleg teh organov je še mednarodni sekretariat, ki bo delal pod vodstvom svojega generalnega sekretarja (Francoski Pries).

V svoji sedanji obliki je Evropski svet kompromis med koncepcijo angleških konservativcev in laburistov. Po Churchillovem predlogu bi morali priti v Evropski svet predstavniki političnih strank kapitalističnih držav. Po laburistični zamisli pa naj bi bil Svet sestavljen iz predstavnikov poedinih vlad, po možnosti socialdemokratskih. Končno, so osvojili kompromisno rešitev, ki je zadovoljila oba tabora. Pray tako so sprejeli kompromisno rešitev tudi v pogledu fizionomije Evropskega sveta. Francoski predstavnik Reynaud je predlagal, naj bi z direktnim glasovanjem izvolili pravi "evropski parlament." Britanski predlog pa je predvideval, da se osnuje komite zunanjih ministrov, ki naj bi koordiniral protikomunistično akcijo v mednarodnem merilu. Rešitev, ki so jo osvojili, pa je bližja angleškemu predlogu, ki je kot predlog močnejšega dobil podporo večine.

En sam pogled na listo predstavnikov v Strasbourgu nas prepriča, da ta organizacija kapitalističnega Zapada—kljub vsemu pozivanju na demokracijo—nima nič skupnega z demokracijo. V Strasbourgu so se namreč zbrali tisti predstavniki zapadnoevropskega kapitalističnega sveta, ki jih že leta in leta srečujemo na vseh poveljnih konferencah, kjer koli in kadar koli se govori o miru in pripravlja vojna. Prvi med njimi je Winston Churchill, ki je že leta 1946 v Zurichu napovedal rojstvo "Evropske unije" in pozval Zapad proti Vzhodu, kapitalizem proti socializmu. Če je Churchill po splošnem mnenju najbolj zanimiva oseba, niso brez interesa druge osebnosti. Paul Reynaud, "grobar Francije," Belgijec Henry Spaak, "prvi državljani Evrope" in predsednik Evropskega sveta, Carlo Sforza itd.

Protidemokratski značaj te nove mednarodne organizacije je torej na dlani. Na eni strani ozka povezanost z bruselskim paktom, na drugi strani pa churchillovska orientacija tega Sveta. Če k temu dodamo še očitno sovražno stališče tvorcev te organizacije do držav ljudske demokracije v Vzhodni Evropi, nam bo jasno, koga in kaj predstavlja Evropski svet. Ker so iz tega Sveta izključeni ne samo predstavniki demokratskih držav Vzhodne Evrope, pač pa tudi predstavniki naprednih strank na Zapadu (v italijanski delegaciji ni n. pr. komunistov, socialistov in naprednih demokratov, v francoski prav tako ni komunistov, pač pa Blumovi socialisti), ki so dobile na poslednjih volitvah več kot tretjino glasov, je jasno, kakšen je značaj tega Sveta. Gre za politično organizacijo, preko katere skušajo predstavniki raznih desničarskih strank koordinirati napore svojih vlad za ohranitev kapitalističnega sistema v Zapadni Evropi. Prav odsotnost predstavnikov demokratskih držav karakterizira najbolj jasno značaj in pomen tega sveta.

Kakšne so funkcije Evropskega sveta? V njegovem okviru imamo, kakor znano, komite ministrov in posvetovalno skupščino. Ta skupščina bo le nekakšna javna tribuna za akademske diskusije in ne bo imela izvršne oblasti. Ali bo morda imel komite ministrov tudi izvršno oblast, saj bo posvetovalna skupščina razpravljala le o vprašanjih, ki jih bo predložil komite ministrov. Tudi komite ministrov nima izvršne oblasti saj so ministri le delegati svojih vlad. Njihovi nasveti vladam niso za nikogar obvezni. Čemu potem vsa komedija okrog omenjenega Sveta, saj že obstaja-

Fluorograf—važna pridobitev v borbi proti jetiki

Napredni ameriški Slovenci so darovali Sloveniji dve fotografski napravi

Važna naloga protituberkulozne borbe je, da s svojimi pregledi zajame čim več prebivalstva, da skuša ugotavljati in in zdraviti tuberkulozna obolenja v začetnih stadijih, ko se že niso razvila v taki meri, da je potrebno dolgotrajno zdravljenje. Z zgodnjim ugotavljanjem tuberkuloznih obolenj hočemo doseči čim bolj uspešno in hitro zdravljenje. Tako onemogočamo tuberkulozo, da bi se iz skritih in nepoznatih žarišč širila in onesrečala ljudi. Kot najbolj zanesljiv način preiskav so rentgenski pregledi.

Ker pa še tako dober zdravnik-rentgenolog lahko preišče na dan le sorazmerno majhno število ljudi, so poskušali preurediti napravo za rentgenske preiskave tako, da bi — podobno kot fotografski aparat — lahko fotografirali pljuča čim večjemu številu prebivalcev. — Rentgenski aparat so izpopolnili s posebno občutljivim, maloslikovnim fotografskim aparatom in dobili tako rentgensko napravo za množično slikanje pljuč. Napravo imenujemo fluorograf in na kratko pravimo, da fluorografiramo prebivalstvo.

Izkušnje, ki jih imajo drugi narodi, pa tudi nekaj naših dosedanjih izkušenj pravi, da lahko s fluorografom dnevno slikamo tudi 800 ljudi. To je brez dvoma velika prednost te modernizirane in preurejene rentgenske naprave.

Slovenija je prejela dva moderna fluorografa kot dar naprednih ameriških Slovencev. Enega je dobil Golnik, drugega pa Rdeči križ Slovenije. Pri Glavnem odboru Rdečega križa Slovenije je bila ustanovljena letos v februarju protituberkulozna sekcija, ki ima nalogo skupaj z okrajnimi in krajevnimi protituberkuloznimi sekcijami RKS pomagati ljudskemu zdravstvu v protituberkulozni borbi. V "Protituberkulozemu tednu" je bila pri republiški protituberkulozni sekciji RKS osnovana potujoča fluorografska ekipa. Predvidevamo, da bo v enem letu fluorografiranih pri nas okoli 100.000 ljudi. Če upoštevamo to visoko število, nam bo razumljiv izreden pomen fluorografske ekipe v protituberkulozni borbi.

S fluorografiranjem smo že pričeli. Pred tednom dni smo končali fluorografiranje v Kočevju in kočevskem okraju, kjer smo zajeli okoli 4500 oseb. Zdaj dela ekipa v Ljubljani, nakar krene naprej po Sloveniji, po načrtu, ki je bil v naprej pripravljen sporazumno z ministrstvom za ljudsko zdravstvo LRS. Predvsem bomo posvetili skrb delavstvu. Pregledom delavstva bomo pridružili preiskave otrok, ki so bili pri cepljenju z besežjem tuberkulinsko po-

jo mednarodni organizmi (v okviru zapadnih držav) za ista vprašanja. Vojaške zadeve so rezervirane organom Bruselskega pakta, ekonomski problemi pa spadajo pod kompetenco OECE (Evropska organizacija za ekonomsko kooperacijo). O čem naj bi potem vendar razpravljali v Strasbourgu? Naloga tega Sveta naj bi bila po paragrafu I. Statuta "braniti in razvijati ideale in principe, ki so skupna last." To je zelo elastična definicija, ki se da v poljubnih prilikah poljubno tolmačiti.

Ali so ideali in principi, za katere se n. pr. bori monarhohastična Grčija, ki je bila te dni sprejeta v omenjeno organizacijo, tudi skupna last? Danes je vsakemu našemu otroku znano da v Caldarisovi Grčiji umira dnevno na stotine borcev po vlačnih ječah. Kakšni skupni "ideali" vežejo n. pr. Turčijo z Evropo in z "Zedinjenimi državami Evrope," o katerih sanjajo na Zapadu?

Jasno je, da je Evropski svet le druga izdaja Zapadnega bloka, ki dobiva od časa do časa različne etikete. Protidemokratski značaj tega Sveta je torej na dlani. Kakor v vseh ostalih organizacijah, ki so jih po vojni ustanovili na Zapadu, je tudi ta organizacija močno pod vplivom ameriške roke. Poizkus angleške vlade, da bi v okviru tega Sveta organizirala nekakšno protitežo ameriškemu vplivu, je zato že vnaprej obsojen na neuspeh.

tivni in zato niso bili cepljeni, kakor seveda tudi preiskave vsega ostalega prebivalstva.

Fluorografski aparat je elektromedicinska delavnica v Ljubljani montirala v avtoambulanci voz, ki ga je dalo republiški protituberkulozni sekciji RKS na razpolago ministrstvo za ljudsko zdravstvo LRS. Tako je fluorografski ekipi omogočeno, da lahko pride v sleherni kraj in tamkaj izvrši svoje delo. Tudi ni vezana na kraje z električnim omrežjem, saj se lahko sama oskrbuje z električnim tokom.

Fluorografska ekipa in nje

UREDNIKOVA POŠTA

MOJI VTISI IZ JUŽNE CALIFORNIJE

Granada Hills, Cal.—Najprvo se moram zahvaliti "Enakopravnosti" za redno pošiljanje časopisa. Ko ga dobim, prvo je prečitanje dopisov, kako in kaj pevske zbori in društva napredujejo, kajti pevski zbor "Slovan" malo pogrešam, ker sem bil član, odkar se je ustanovil.

Tem potom se še enkrat zahvaljujem za nalivno pero, katerega mi je daroval predsednik Joe Durjavec in člani na koncertu, en dan pred mojim odhodom. Če bi bil jaz pisatelj kakor nisem, bi bilo to pero prezaposleno. Ker sem tukaj in si kupil dom, mislim ostati za stalno, ker vidim in čutim, da sonce in čisti zrak pomagata mojemu zdravju. "Sončna Californija," to je že vsakdanji rek med nami; jaz pa pravim, da je to kraljica naravnih lepote države, če ne cega sveta!

Živim v San Fernando Valley, ki spada pod Los Angeles okrožje. Ima preko dva milijona prebivalcev in je jako zanimivo mesto. Ima dosti različnih parkov, veliko muzejev, čitalnic in šol, za večerni pouk.

Ljudje, ki imajo pokojnino ali prihranjen denar, živijo kaj lahko tukaj, ker država Californija jim da še državno pokojnino. Seveda, človek mora pet let stanovati tukaj stalno.

Da človek ne prodaja dolg čas, po domače rečeno, imajo tukaj priliko, da si zberejo svoj poklic ali svoj "hobby," ker tukaj je veliko klubov z različnimi poklici. To bi bilo preveč za opisati. Klubi, ki mene zanimajo, gredo v gore in v puščavo iskat vsakovrstne rude in izdelujejo prstane, uhane, zapestnice in več drugih različnih predmetov.

Kar se tiče dela in tovarn, je tako kakor po drugih velelehtih, samo da zrakoplovni tovarni je tukaj veliko več. Brezposelnost se tukaj ne pozna kakor v Clevelandu, ker tukaj je

delo je nov uspeh v naši protituberkulozni borbi. Če sledimo dejavnosti ljudske oblasti in množičnih organizacij na tem važnem področju zdravstvene službe, se lahko pričamo, kako stopamo s krepkimi koraki naprej k novim uspehom v zatiranju jetike, ki jo moramo šteti med najresnejše sovražnike naših naporov za boljše življenje. Jetika je dediščina starega, izkoriščevalskega družbenega sistema. Samo socialistična družba jo lahko končno zatire kot škodljivce ljudskega zdravja. Fluorografska ekipa je eden lepih uspehov ljudskega zdravstva in Rdečega križa Slovenije v tej borbi.

"Slovenski Poročevalec"

dosti turistov. Tudi tukaj plačujemo in imamo svobodo na volilni dan za tisti brezposelni sklad.

V San Fernando Valley se je začelo zgradbo za 10 tisoč hiš, okolica približno meri 20 kvadratnih milj, z oražnim, limonovim, grape fruit in orehovim nasadom. Seveda, to bodo vse nadomestile hiše.

Edino, kar obžalujem je, zakaj, zakaj nismo mi Slovenci, kadar smo prihajali iz domovine, šli naravnost v Californijo. Seveda nismo šli s trebuhom za kruhom; kjer je bilo več dimnikov, tam so bile tovarne in naši ljudje.

Čital sem dopis Mr. John Gorjanca. Jako lepo, John, in pozdravljen! On piše med drugim ljudem, da ne vabi nikogar v Florido, dokler dotični sam ne pregleda in se prepriča, če bi se mu dopadlo ali ne. Čestitam, John, jaz pa priporočam vsakemu, če je mogoče, vsaj tistim, ki dobivajo pokojnino ali ki imajo prihranke, ali pa so izurjeni mehaniki. Seveda, delo z dobro plačo bi bilo nespametno pustiti in iti v Californijo.

Čital sem tudi v izdaji 9. septembra "Tedenske komentarje," ko pisec P. C. med drugim piše tudi o beguncih, tako da bo šel profesor literature krave past na farne, ha! To je bilo vredno enaletno naročnino na "Enakopravnost!" Pisec P. C., oglaš se, ti bom poslal čestitke!

Mr. urednik, tukaj imam nekaj za čitatelje "Enakopravnosti." Premišljal sem, kako bi se dalo Californijo opisati, da bi se slovenska progresivna javnost seznanila s to našo najlepšo državo. Kakor ponavadi, sem tudi to pogruntal; to sta naša dva dobra pisatelja: Mr. Janko N. Rogelj in Mr. Frank Cesen. Mislim Mr. Rogelj je preveč zaposlen, pa predlagam in podpiram Franka Cesna, da bi to opisal. Čitatelji bi imeli užitek 25 let ali več. Kaj pravite na to?

Pozdravljeni pri "Enakopravnosti," pozdravljen pevski zbor "Slovan," pozdravljeni vsi prijatelji in znanci! Ostanem vaš

Rudolph A. Knau,
10550 Shoshone Ave.,
Granada Hills, Calif.

Zanimive slike

Cleveland, Ohio. — Progresivne Slovence krožka št. 2 vabijo vse članice in prijatelje na sestanek v sredo, dne 21. septembra ob 8. uri v sobi št. 1 Slov. nar. doma na St. Clair Ave., kjer se bo kazalo slike o Izraelu. Slike je posnel Mr. Levenburg od Cleveland News-a, ki se je pred nekaj časa nahajal tam.

Te slike so v barvah in kažejo kako si ta mala država utvarja novo življenje. Te slike bodo slehernega zanimale. — Vstopnina je prosta in vabljeni ste na poset.

—S. P.

Josie Zakrajšek.

Razprava proti teroristični organizaciji "Mladi muslimani" v Sarajevu

Pred okrožnim sodiščem v Sarajevu je bila razprava proti voditeljem in članom teroristične organizacije "Mladi muslimani" nekaj dni prekinjena, ker so obtožnico razširili še na pet članov teroristične organizacije, ki so bili razkrinkani med zaslišanjem dosedanjih obtožencev. Sedaj je vseh obtožencev 14 in so bili pred sodiščem že vsi zaslišani.

Izjave obtožencev so prepletene z zagrizenostjo, domišljavost in tudi s cinizmom. Vsi obtoženci priznavajo, da je bila njihova organizacija teroristična, zatrjujejo pa, da so se ji pridružili v trdnem prepričanju, da stopajo v nekakšno versko združenje, ki nima nobenih prevratnih in nasilnih namenov. Ko so se prepričali, da je na videz nedolžna verska organizacija prevratna in teroristična, je bilo že prepozno.

Eden izmed tožencev, ki je bil član organizacije že med vojno, je pripovedoval, da so po Sarajevu bogati muslimani in tudi hodje pripovedovali, da je Hitler velik prijatelj muslimanov in morda tudi sam pristaša islama. Imenovali so ga "Adilefendija."

Tudi novi obtoženci so pripovedovali, da je bil cilj organizacije že od nekdaj avtonomija Bosne in Hercegovine, ki naj bi prej ko slej postala sestavni del velike islamske države. V to islamsko državo naj bi prišli vsi kraji Jugoslavije, v katerih živijo muslimani, ki bi prevzeli oblast v svoje roke.

Nagel razvoj jugoslovanske mornarice

Jugoslavija je obmorska država, ki ima vse pogoje za razvoj močne trgovske mornarice. Naša mornarica bo imela že do konca petletke 600.000 ton tonaze, kar pomeni, da bo za 50 odst. močnejša kakor pred vojno.

Zemljepisni položaj naše države in razvoj proizvodnih sil pri nas narekujejo, da se čim bolj razvije tudi pomorski promet. Jugoslavija ima tudi pomembna pristanišča za tranzitni promet. K našim pristaniščem težijo številne srednjeevropske in podonavske dežele. Zato potrebujemo mnogo močnejšo mornarico.

Mornarici pa lahko da ladjeve le močno razvita ladjedelniška industrija. Da se tudi ladjedelnice pri nas naglo razvijajo, dovolj jasno dokazujejo njihovi dosednji uspehi. Razvoj ladjedelnic pa je v najtesnejši zvezi z rastjo težke in kovinske industrije. Sadovi boja za izpolnitev petletke so doslej že omogočili pomembne uspehe naših ladjedelnic. Zakaj pa bi ne kupovali ladij le v tujini? Zato ker na primer motorna ladja s tonažo 10.000 ton stane okrog sto milijonov din, ki jih je treba plačati v devizah. To pa pomeni, da bi morali izvoziti velikanske količine rude, ki jih rajši predelamo doma mnogo bolj koristno in drugih surovin.

Naše ladjedelnice so opravile doslej že velikansko delo; leta 1945, po koncu vojne vihr, smo imeli le 38 parnikov s tonažo 64.000 registrskih ton ali 16% predvojne tonaže. Razdejane pa so bile tudi ladjedelnice. V najpomembnejših pristaniščih je ostalo le 21% operativne obale. Mehaničnih pristaniških naprav ni bilo nikjer. Uničeni so bili prav tako svetilniki. Ko so se po koncu vojne vrstile iz tujine jugoslovanske ladje, kolikor jih je še ostalo, je znašala tonaža naše mornarice 135.000 brutto registrskih ton ali tretjino predvojne tonaže. Da je bilo mogoče obnoviti pomorski promet, so morali opraviti velikansko delo v pristaniščih in ladjedelnicah. Podjetja za dvigavanje potopljenih ladij so sprispevala časten delež.

Precej ladij smo smo tudi kupili, n. pr. oceansko "Radnik," znano potniško ladjo "Partizanka," dalje "Lošinj," "Vis," "Bosna," "Šabac" in "Topusko." Razen tega izdelujejo nizozemske ladjedelnice za nas sedem ladij (4 po 9000 ton in 3 po 4000 ton), na Norveškem pa smo naročili dve ladiji. Prvo ladjo z nizozemskega ("Srbija") bodo splovili že letos.

Hkrati se razvijajo in izpopolnjujejo tudi naša pristanišča. Letos bodo imela za 50% več mehaničnih sredstev kakor lani. Ob ustju Neretve nastaja sodobno pristanišče v Pločah, ki bo imelo največji pomen, ko bo zgradili podaljšek mladinske proge Šamac—Sarajevo do Ploča.

"Ljudska Pravica"

Na vprašanje, kaj bi bilo pod muslimansko avtonomijo s Srbi in Hrvat, so obtoženci odgovorili: "Mi bi bili proti njim tolerantni."

In če bi se pridružili islamski državi, kam bi šli potem Hrvati, Srbi in Bolgari?

Na to vprašanje je neki obtoženec naivno ali pa cinistično odgovoril: "Mi bi jih preselili, pa bi to stvar rašili kakor drugače."—Potem je pripovedoval, da so v zadnjem času razpravljali tudi o tem, kako bi se moglo panislamsko gibanje in tudi organizacija "Mladi muslimani" razširiti po Makedoniji. Na medicinski fakulteti v Zagrebu so skušali pridobiti nekaj študentskih študentov, ki pa niso kazali nobenega pravega zanimanja za panislamsko gibanje.

Da bi omilil vse to, kar zaplenjeni propagandni spisi in tudi najdeno orožje pripoveduje in dokazuje o zarotniškem delovanju organizacije v naši državi, je eden od obtožencev naglasil:

"Mi nismo imeli v prvi vrsti namena, da se borimo proti ljudski oblasti v Jugoslaviji, temveč da vodimo borbo proti vsem sovražnikom islama. V organizacijo smo sprejemali samo ljudi, ki so bili znani po svojem verskem mišljenju. Prvi pogoj na sprejem pa je bil, da se zavzemajo za ideje panislamizma."

Okrožno sodišče bo zdaj zaključilo dokazno postopanje, potem pa bo izrečena sodba.

Janko N. Rogelj:

Dr. France Prešeren

Dne 8. decembra 1800 se je narodil v kmetijski hiši v Vrbi na Gorenjskem slovenski pesnik France Prešeren, podomače Ribčev France. Vrba je slikovita starinska gorenjska vas blizu Bleda. Rodna pokrajina je pesnika opajala z lepoto in milino. V svojih poezijah ji je postavil trajen spomin.

Tako je zapisal list "Tovariš" ob stoletnici njegove smrti.

Letos meseca februarja je minulo sto let, odkar je umrl kralj slovenske poezije. V Sloveniji so se vršile velike slavnosti prve dni meseca februarja.

Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu je sporočila slovenskemu "ameriškem" pisatelju Louis Adamiču, da naj v imenu Čitalnice položi venec na Prešernov grob v Kranju, kjer je pesnik umrl 8. februarja 1849 in kjer je tudi zakopan na kranjskem pokopališču.

Pismo, če prav je bilo poslano z račno pošto, je Adamič prejel po minuli Prešernovi proslavi. V pismu, katerega sem prejel od njega baš pred mojim odhodom, mi sugestira, da je položitev venca odložil do časa, da prideva z Mirkom Kuhel-om, katerega sem jaz obvestil koncem meseca januarja, da sem dobil ameriški potni list in da nameravam odpotovati okoli prvega aprila. Načrt Adamičev je bil, če bi prišel v Slovenijo tudi Kuhel, tajnik SANSa, da bi položili na Prešernov grob tri vence: V imenu Slovenske narodne čitalnice, v imenu jugoslovanskih kulturnih delavcev v Ameriki in v imenu članov in članic Slovenskega narodnega sveta v Ameriki.

Mirko Kuhel-u je bilo nemogoče odpotovati, če prav so ga ob mojem prihodu željno pričakovali. Veliko je bilo povpraševanje po njem.

Ko sem prišel v domovino, sva se s prijateljem Adamičem domeni, kdaj obiščeva Prešernovo rojstno vas, in kdaj položiva rože na pesnikov grob.

Bilo je lepo pomladansko popoldne, ko sva položila dva venca na kranjskem pokopališču.

Navzoči so bili tudi predstavniki ljudske oblasti v Kranju, da so bili priča redkemu dogodku, ko sta bila položena dva venca na Prešernov grob, kot dokaz, da tudi v Ameriki mislimo na stoletnico njegove smrti.

Njegov grob je bil takrat založen z venci, katere so prinašali slovenske, odnosno jugoslovanske organizacije in skupine. Drugi dan pa sta bila na grobu samo dva venca, vse druge so odstranili. Ljudje iz Kranja, posebno mladina, je prihajala gledat ta dva venca, ko je bila novica priobčena v časopisih. Na trakovih enega venca je bilo napisano: "Dr. Francetu Prešernu — Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu, Ohio;" na drugem pa: "V imenu jugoslovanskih kulturnih delavcev v Ameriki, L. A."

Drugi dan je "Slovenski poročevalec" imel sliko na prvi strani, pod katero je bilo poročeno, da sta bila venca položena v imenu ameriških Slovencev, kar pa ni bilo točno povedano. Zato sem opomnil šefa foto-oddelka "Slovenskega Poročevalca" in revije "Tovariš" Vlado Simončiča. Vlastja, da naj to popravi.

V reviji "Tovariš" je bila dne 29. aprila priobčena slika Prešernovega spomenika, ob katerem sta bila položena omenjena venca. Pod sliko je bilo zapisano: "V Kranju sta se oba pomudila v pogovoru s predstavnikoma ljudske oblasti, nato pa sta položila pred Prešernov spomenik dva venca, in sicer Janko Rogelj v imenu Slovenske čitalnice v Clevelandu, Louis Adamič pa v imenu jugoslovanskih kulturnih delavcev v Ameriki."

Naročila sva, da naj vence in trakove pozneje zanesejo v Prešernov muzej v Kranju, kar se je tudi zgodilo po poročilih iz domovine.

Prešernovemu muzeju v Kranju sem izročil tudi ponatis iz faksimilirane izdaje Prešernovih poezij, katerega so z velikim priznanjem sprejeli. Tudi narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani sem oddal te odtise, zakar se je upravnik knjižnice, dr. Mirko Rupel, v pismu zahvalil s sledečimi besedami:

"Za spominski list, ki ga je izdala ob 100 letnici smrti Fr. Prešerna Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu, se Vam najlepše zahvaljujemo." To pismo mi je izročil Ivan Rozman, uradnik Univerze v pokoju, ki sedaj živi na Primorskem pri Kranju.

Za mene je bilo to veliko doživetje, ko sva z Adamičem položila dva venca. Mimo Prešernovega groba sem hodil v šolo v Kranju polnih šest let. Včasih štirikrat, včasih po dvakrat na dan sem šel mimo kranjskega pokopališča, katerega bodo sedaj opustili ter tam napravili spominski prostor ali park. Tako bodo najbrže tudi odkopali Prešerna ter zanesli njegove telesne ostanke v domačo vas Vrbo, kjer je bil rojen.

Ko sem 1913 leta prišel v Ameriko, je z menoj prišel tudi Prešeren. Sestrična Johanca mi je dala na pot poezije doktorja Franceta Prešerna, katere je uredil L. Pintar leta 1908. Zelo obrabljena je ta knjiga danes, toda še vedno v moji knjižnici.

Miniaturno žepno izdajo Prešernovih poezij, katero je oskrbel A. Pirjevec leta 1939, pa sem opomnil šefa foto-oddelka "Slovenskega Poročevalca" in revije "Tovariš" Vlado Simončiča. Vlastja, da naj to popravi.

V reviji "Tovariš" je bila dne 29. aprila priobčena slika Prešernovega spomenika, ob katerem sta bila položena omenjena venca. Pod sliko je bilo zapisano: "V Kranju sta se oba pomudila v pogovoru s predstavnikoma ljudske oblasti, nato pa sta položila pred Prešernov spomenik dva venca, in sicer Janko Rogelj v imenu Slovenske čitalnice v Clevelandu, Louis Adamič pa v imenu jugoslovanskih kulturnih delavcev v Ameriki."

Naročila sva, da naj vence in trakove pozneje zanesejo v Prešernov muzej v Kranju, kar se je tudi zgodilo po poročilih iz domovine.

Prešernovemu muzeju v Kranju sem izročil tudi ponatis iz faksimilirane izdaje Prešernovih poezij, katerega so z velikim priznanjem sprejeli. Tudi narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani sem oddal te odtise, zakar se je upravnik knjižnice, dr. Mirko Rupel, v pismu zahvalil s sledečimi besedami:

"Za spominski list, ki ga je izdala ob 100 letnici smrti Fr. Prešerna Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu, se Vam najlepše zahvaljujemo." To pismo mi je izročil Ivan Rozman, uradnik Univerze v pokoju, ki sedaj živi na Primorskem pri Kranju.

Za mene je bilo to veliko doživetje, ko sva z Adamičem položila dva venca. Mimo Prešernovega groba sem hodil v šolo v Kranju polnih šest let. Včasih štirikrat, včasih po dvakrat na dan sem šel mimo kranjskega pokopališča, katerega bodo sedaj opustili ter tam napravili spominski prostor ali park. Tako bodo najbrže tudi odkopali Prešerna ter zanesli njegove telesne ostanke v domačo vas Vrbo, kjer je bil rojen.

Ko sem 1913 leta prišel v Ameriko, je z menoj prišel tudi Prešeren. Sestrična Johanca mi je dala na pot poezije doktorja Franceta Prešerna, katere je uredil L. Pintar leta 1908. Zelo obrabljena je ta knjiga danes, toda še vedno v moji knjižnici.

Miniaturno žepno izdajo Prešernovih poezij, katero je oskrbel A. Pirjevec leta 1939, pa sem opomnil šefa foto-oddelka "Slovenskega Poročevalca" in revije "Tovariš" Vlado Simončiča. Vlastja, da naj to popravi.

redkost za sedanje čase. Ta izdaja je bila izšla v letu 1909 v 400 iztisih. Samo 80 iztisov je bilo krasotnih izvodov v mapi, ki ima na notranji strani papir z lipovo vejico; štirideset iztisov je bilo tudi v mapi, toda s papirjem brez lipove vejice; ostalo je bilo navadnih (slabših) odtisov brez mape. Sedaj moja faksimilirana izdaja ima papir z lipovo vejico, torej je ena izmed 80 iztisov. (Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu ima eno izmed teh izdaj). Enako izdajo je dobil v domovini tudi Louis Adamič. Potem takem so sedaj v Ameriki samo trije taki dragoceni iztisi, v kolikor je meni znano.

Zofka Birkova mi je navrgla še 24 slik, katere so posebej izdali za Prešernovo stoletnico njegove smrti. Zastopani so sledeči slovenski umetniki: Božidar Jakac, Boris Kalin, Frančišek Smerdu, Maksim Gaspari, Ivan Vavpotič, Elko Justin, France Mihelič, Miha Maleš, Ferdo Vesel in Alojzij Gangl. Vsak si je po svoje zamislil podobo in obraz pesnika. To so dragocene slike, lepi spomini, ki obujajo poživljajoče misli na pesnika in domovino.

Zelo krasna je izdaja Prešernove "Zdravljice," katero je izdal pokrajinski odbor Osvobodilne fronte za Gorenjsko ob stoletnici te Prešernove pesmi. Natiskana je bila v gozdovih leta 1944. Podarila mi jo je delegacija Jugoslovanskega rdečega križa, ko se je mudila v Ameriki. Nosi številko 0545, izdanih je bilo samo 1.500. Predzadnja kitica "Zdravljice" se glasi:

"Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat' dan,
ko, koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!"

Veliko je povedal Prešeren pred več kot sto leti. Neumrljive so njegove besede in njegove želje.

Prešeren ni ostal doma v Slo-

veniji. On je šel z nami po svetu. Kjer koli na tem širokem svetu živi danes Slovenec, skoro vsak ga pozna, poje njegove pesmi. Njegova pesem je kot usedlina njegovega doživetja, zašla je v kri vsakega posameznika. Njegove pesmi: Pod oknom, Mornar, Nezakonska mati, Memento mori, itd., so skoro vsakemu znane. Sonetje, Sonetni venec, Sonetje nesreče in Krst pri Savici, to so biseri, zakar on ostaja še vedno kralj slovenske poezije.

Zato je pa kar prav, da je ob stoletnici njegove smrti tudi Slovenija onkraj morja slišala odmeve iz Amerike, da tudi tam živijo Prešernovci v čitalnicah in pri društvih njegovega imena.

Ko sem dan pred mojim odhodom še enkrat stopil na kranjsko pokopališče, da rečem slovo pesniku Prešernu, je ogledovala položena venca mala skupina dijakov in dijakinj. Čitali si napiše na trakovih.

"Največ sveta otrokom sliši

Slave," pravi mladi dijak, "in to sta najdragocenejša venca, katera so naročili kulturni delavci iz daljne Amerike, otroci majke Slave!"

Kako lepe so te besede!

"Nove Dobe"

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVE.

vogal E. 62nd St.; vhod samo na E. 62 St.

Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.

Tel.: EN 5013

Zastopniki
"Enakopravnosti"

★

Za st. clairsko okrožje:

JOHN RENKO

1016 E. 76th St.

UT 1-6888

★

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:

JOHN STEBLAJ

775 East 236 St.

REDwood 4457

★

Za newburško okrožje:

FRANK RENKO

11101 Revere Ave.

DIamond 8029

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENDicott 0718

MIŠKO KRANJEC

OS ŽIVLJENJA

ROMAN

ZEMLJA SE PREBUJA

(Nadaljevanje)

Tisto leto, ko je vojna minila, in drugo leto po tem, so začeli ljudje govoriti o zemlji. O grofovski zemlji. Nihče ni vedel, od kod so prišle te govorice, nihče ni vedel nič natančnega, vendar je vsakdo govoril, da bodo grofovsko zemljo delili. Morda se je ta misel porodila v glavi komu bednemu, ki je vse življenje sanjal o zemlji, mogoče se je porodila celo v Markovi glavi, pa

JOHN OBLAK

TRANSFER

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St.

HE 2730

bo vendarle drugačna, kakor je bila prej. Kakšna bo v resnici, tega Marko Magdič in tudi drugi niso vedeli.

In ko so ljudje toliko govorili o zemlji, se je počasi tudi v Markovem srcu zganilo. Vse, kar je Marko doslej mislil o zemlji, je bilo sanjarsko. Saj je bilo brezupno misliti na zemljo, ko je lahko vedel, da je ne bo mogel nikdar pridobiti zase in za svojo družino. Lahko je bilo izračunati, koliko let bi moral spravljati svoje dohodke, ako bi hotel kupiti kakšen kosček zemlje. Toda, spravljati svojih dohodkov ni bilo mogoče, ker je družina vse sproti uporabila in niti ni bilo dovolj. Tudi davke je bilo treba plačati. Za zemljo ni ostalo ničesar. Sanje pa so bile dovoljene in Marko je bolj mislil na to, da si bodo morda kdaj njegovi otroci pridobili zemljo.

On je sicer preživljal z obrtjo svojo številno družino, vendar obrt je za redke ljudi, vsi ne morejo biti obrtniki. Njegovi otroci si bodo morali iskati drugačnega zavetja, iskati bodo morali zemlje, da bodo na njej delali. Zemlja, je mislil Marko, je tisto, na čemer stoji človeštvo, zemlja je, ki rodi, ki preživlja človeka; zemlja je nekaj stalnega, ima svojo posebno vrednost, ki je nobena druga stvar ne more imeti. Tudi denar nima tolikšne vrednosti. Kadar se bo zemlja izrodila, je dognal, bo človeštvo izumrlo, ako seve ta zemlja ne bo kakor ženska, ki se sicer izrodi, a zato rodi naslednice, ki dalje rodijo.

Vas se je napolnila s temi govoricami. Marko sicer ni nikamor hodil, da bi se lahko z drugimi o tem pogovarjal, pa je zato k njemu vedno kdo prišel, ki

je takoj načel stvar o zemlji. To ga je docela zmedlo. Zbal se je, da ga ljudje ne bi prezrli, zakaj on nedvomno služi zemljo in jo tudi krvavo potrebuje, predvsem za tolikšno družino. On na zemljo zadnje čase prav tako misli kakor vsi drugi.

In če se je nekoč včasih mmogrede ozrl skozi okno na polje, pogledal to in ono, je zdaj imel navado, da je postajal pri oknu cele ure in meril z očmi. Najprej je gledal na kmečke njihove in blagroval njih lastnike, blagroval je Gornjeca, ki ima deset oralov lepe zemlje, blagroval je Horvata, ki jih ima celo štirinajst, in celo Vrečka je zavidal zaradi njegovih treh oralov. Tudi to je bila lastnina.

Mislil pa je tudi na grofovsko zemljo, ki je počivala dalje od tega kmečkega. Tam je bilo skupaj na stotine oralov. Tiste nji-

ve so bile lepe, ravne, plodovite. To je Marko dobro vedel in to je vedel vsakdo: tam je bila najlepša zemlja. Ni šel po njej samo enkrat in ni samo enkrat težkal polnega klasja.

In tam sredi te ravnine, sredi grofovskega, zdaj še nerazdeljenega, je njegovo srce zadnje čase postavilo mejnike. Postavilo jih je daleč drugega od drugega, ne kakor nekoč, ko se je hotel zadovoljiti z majhno krpo. Zdal jih je raztegnil, tako daleč, kakor je pač mislil, da bi zadoščalo za njegovo družino. In ne samo, da je s srcem postavljaval mejnike, temveč je včasih celo stopil na polje samo in si ogledoval zemljo.

Bilo je vroče poletje, ko je skoraj vsako jutro šel po tem polju, kakor bi hodil po svojem. Žita so že legla k zemlji, preslabotna, da bi vzdržala težko klas-

je. Pregnal je mlade jerebice, ki so se čivkaje razpršile. Potlej je gledal rdeči mak in plavico, kokolj in slak, ki je silil na žito.

(Dalje prihodnjice)

USO

Keep it up... Don't let them down!

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

ČETRТА KNJIGA

(Nadaljevanje)

— Morilec, ti morilec! Zgini od tod, ne morem te videti! — je venomerno ponavljala Iljinična.

Miška je vnovič prižgal in mirno vprašal:

— A Mitrij Koršunov — vaš svat — ni morilec? Kaj pa Grigorij? O sinku pa kar molčiš, pa je vendar čistokrven morilec, brez primesi!

— Ne kvasi!

— Od včeraj ne kvasim. Nu, kdo pa je, po tvojem? Koliko je naših umoril, ali to veš? Saj to je ravno tisto! Če to ime, tetica, obešaš vsem, kdor je bil na vojski, potem smo vsi morilci. Vendar pa gre za to, za kaj moriš in koga, — je pomenljivo rekel Miška.

Iljinična je malo pomolčala, ker pa je videla, da gost niti ne misli ne, da bi šel, je osorno rekla:

— Dosti! Nimam več kaj govoriti s teboj, pojdi rajši domov.

Imam domov, kakor zajec grmov, — se je zasmejal Miška in vstal.

Pravega vraga ga je bilo moč odločiti s vsemi takimi ukanami in pogovori! Tako občutljiv pa spet ni, ta Miška, da bi se kaj menil za žaljive izpade razbesnele starke. Vedel je, da ga ima Dunjaška rada, na vse drugo, med njimi tudi na starico, pa se je poživljal.

Drugi dan zjutraj je spet prišel, pozdravil, kakor da bi nič ne bilo, sedel k oknu in spremljal z očmi vsako Dunjaškino kretnjo.

— Pogosto hodiš v vas . . . — je mimogrede popadla Iljinična in ni odgovorila na Miškov pozdrav.

Dunjaška je zardela, pogledala mater z žarečimi očmi in povesila pogled, ne da bi kaj rekla. Miška se je zasmejal in odgovoril:

— Ne hodim k tebi, tetka Iljinična, brez potrebe se uje-daš.

— Bolje bi bilo, ko bi sploh pozabil pot k naši hiši.

— Kam pa naj bi hodil? — je vprašal Miška in se zresnil. — Po dobroti vašega svata Mitrija sem ostal sam kakor volk v hosti, v prazni kajži pa me živ-

krst ne obdrži. Če hočeš ali no-češ, tetica, ampak k vam bom še prišel, — je sklenil, se udobneje usedel in široko pomolil noge od sebe.

Iljinična se je pazno zazrla vanj. Res, takega ni bilo moč goče tako zlahka postaviti na cesto. Volovska trmoglavost je bila v vsej sključenosti Miškovi postavi, v naklonu glave, v trdo stisnjenih ustnicah . . .

Potem ko je odšel, je Iljinična poslala otroka na dvorišče, se obrnila k Dunjaški in rekla:

— Da ne bo nikoli več prestopil našega praga. Razumeš?

Dunjaška se je ozrla po materi, ne da bi trenila. Nekaj vsem Melehovljim svojskega se je za trenutek pojavila v divje priprtih očeh, ko je spregovorila, kakor bi odkrivala vsako besedo posebej:

— Ne! Še bo prišel! Ne poveste! Še bo! — In ni prenesla; zakrila si je obraz s predpasnikom in stekla v vežo.

Iljinična je težko lovila sapo, sedla k oknu, dolgo sedela, molče odmajala z glavo in upirala slepi pogled nekam daleč v ste-plo, kjer je v soncu srebrni rob mladega pelina ločil zemljo od neba.

Proti večeru sta Dunjaška in mati nespravljene in molčeči postavljali na zelenjavniku pri Donu podrti plot. Prišel je Miška. Molče je vzel Dunjaški lopato iz rok in rekel:

— Plitvo koplješ. Sapa potegne, pa bo vaša ograja spet na tleh. — In začel je poglabljati jame za kole; potem je pomagal postaviti plot, ga pribil h kolom in odšel. Zjutraj je prinesel dve pravkar ostruženi grabljišči in ročaj za vile in jih prislonil pred Melehovlja vrata; pozdravil je Iljinično in stvarno vprašal:

— Ali mislite kositi mrvo na travniku? Ljudje so se že odpeljali čez Don.

Iljinična je malo pomolčala. Namesto matere je odgovorila Dunjaška.

— Saj se ne moremo s čim prepeljati. Čoln že od jeseni leži pod klonico, ves je razsušen.

— Spomladi bi ga bili morali spustiti v vodo, — je očita-joče rekla Miška. — Kaj ko bi ga za-

smolil? Brez čolna ne boste mogli shajati.

Dunjaška je pohlevno in pričakujoče pogledala po materi. Iljinična je molče gnetla testo in se delala, kakor da se je ves ta pomenek ne tiče.

— Imate kaj konoplje? — je vprašal Miška in se komaj opazno nasmehnil.

Dunjaška je odšla v shrambo in prinesla naročaj konopljenega pezdirja.

Do južine je Miška popravil čoln in prišel v kuhinjo.

— Nu, zvlekel sem čoln v vodo, naj se zamoči. Pritisnita ga k bregu; samo, da ga ne bo kdo spustil. — On je vnovič vprašal: — Kako torej, tetka, zastran košnje? Ali vam lahko pomagam? Zdaj sem tako ali tako brez dela.

— Onole vprašaj. — Iljinična je z glavo kimnila proti Dunjaški.

— Gospodinja vprašujem. — Tukaj, kaže, nisem jaz gospodinja . . .

Dunjaška je zajokala in odšla v izbo.

— Potlej bo treba pomagati, — je odločno rekel Miška in zakrehal. — Kje pa imate tesarsko orodje? Grablje vam mislim narediti, ker so stare prejkone za nič.

Šel je pod klonico, poživljal in začel rezljati zobe za grablje. Mali Miška se je sukal okrog njega, mu proseče pogledoval v oči in moledeval:

— Striček Mihail, napravi mi majčkene grablje, kdo mi jih bo drug. Stara mama ne zna in tetka ne zna . . . Samo ti znaš, ti dobro znaš!

— Naredim ti jih, soimenjaček, kakor sem tu, jih naredim, samo majčeno se odmakni, da ti ne bo kaka iver v oči padla, — mu je prigovarjal Koševoj, se smejal in začuden premišljeval: "Nu, kako je podoben, vragolin . . . Oče, kakor bi ga vili! ravno tako šobi . . . Vidiš, to. Oči, obrvi, še zgornjo ustnico ti je mojstrovina!"

Začel je že stružiti drobne otroške grablje, ali dodelati jih ni mogel: ustne so mu posinjele, na rumenem obrazu so se mu pojavile togotne in obenem pohlevne poteze. Jenjal je

Uradniki in direktorij SLOVENSKEGA DRUŠTVA VENEGA DOMA ZA LETO 1949:

Predsednik George Nagode, podpredsednik Frank Žagar, tajnik Stanley Pluth, blagajnik Theodore Kircher, ml., zapisničarica Gusti Zupančič, nadzorni odbor: Anton Vrh, Albina Vesel in John Zgonc, gospodarski odbor: Anton Pluth, Frank Derdich, Frank Tegel in John Gerl. Direktorji: Tony Arko, James Rotter in John Rotar.

Redne seje direktorija se vršijo vsako tretjo sredo v mesecu v SDD na Recher Ave.

Uncle Sam Says

Next to a stack of golden grain in the fields or a tree loaded with fruit, a farmer's proudest possession is his stack of U. S. Savings Bonds. These Bonds enable him to oil up his financial machinery and maintain a reserve which insures his home, land, livestock and equipment. His future is secure. The wise farmer builds his financial reserve in Savings Bonds from profits when his crops are good. That reserve is the windbreak against a stormy period. And it grows, \$4 for every \$3 invested in ten years.

U. S. Treasury Department

žvižgljati, odložil nož in zmrazilivo trznil z rameni.

— Mihajlo Grigorij, soime-njak, prinesi mi kako ponjavico legel bom, — je poprosil.

— Zakaj pa? — se je pozanimal Miška.

— Zbolet bom.

— Zakaj?

— E-h, kako si siten kakor podrepna muha . . . Nu, prišel je čas bolezní, to je vse! Brž prinesi!

— Pa moje grablje?

— Jih bom potem do konca naredil.

Silen drget je stresel Mišku telo. Zašklepetali so mu zobje, legel je na plahto, ki jo je prinesel Miška, snel čepico in si prikril z njo obraz.

— Kaj si že zbolet? — je sitno vprašal Miška.

— Že, sem že zbolet.

— Zakaj se pa treseš?

— Mrzlica me meče.

— Zakaj pa z zobmi šklop-čes?

Miška se je izpod čepice z enim očesom ozrl po svojem malem nadležnem soimenjaku, se kratko nasmehal in nehal odgovarjati na njegova vprašanja. Miška je prestrašeno pogledal po njem in stekel v hišo.

FORNEZI
Nove forneze na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro vzpostavimo. Resetting stane \$15; čiščenje \$5. Premenimo stare forneze na olje ali plin.

CHESTER HEATING CO.
Gorivimo slovensko
1193 Addison Rd., UT 1-0396

VAŠI ČEVLJI
BODO ZGLEDALE KOT NOVI, ako jih oddaste v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

ZULICH INSURANCE AGENCY
Frances Zulich
18115 Neff Rd., IV 4221

Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno za-varovalnino.

— Babica! Stric Mihail je le-gel pod klonico in tako drgeta, tako drgeta, da kar poskakuje!

Iljinična je pogledala skozi okno, odšla k mizi, dolgo, dolgo molčala in se v nekaj zamislila.

— Zakaj si pa tiho, babica, — je nepotrpežljivo pobaral Miška in jo povlekel za rokav jopice.

Iljinična se je obrnila k nje-mu in trdo rekla:

— Vzemí, srček, odejo in mu jo nesi, antikristu, naj se pokrije. Treščljika ga meče, taka bolezen. Boš nesel odevko? — Spet je stopila k oknu, se zazrla na dvorišče in naglo rekla: — Čakaj, čakaj! Ne nosi, ni treba.

Dunjaška je že pokrivala s svojim ovčjim kožuhom Koše-voja, se sklanjala nadenj in mu nekaj govorila . . .

Po napadu se je Miška do mraka ubadal s pripravami za košnjo. Vidno je oslabil. Kret-nje so mu zmedele in postale negotove, Miška pa je ven-darle napravil grablje.

Večerje, posadila za mizo otroka in rekla, ne da bi pogledala Dunjaško:

— Pojdi, pokličí tega . . . kako naj ga . . . večerjat.

Miška je sedel za mizo in se utrujeno sključil, ne da bi se pokrival čez čelo. Na žoltem obrazu, pokritem z umazanimi sledovi zasušenega znojja, je bila vidna utrujenost; roka mu je drobno trepetala, ko je nosil žli-ko v usta. Jedel je malo in ne-rad, poredkoma je ravnodušno pogledal za mizo sedeče. Toda Iljinična je strme opazila, da so ugasle oči "morilca" zagorele in oživele, kadar so se ustavile na malem Miškatu; iskricice navdušenja in ljubezni so za trenutek zaplamele v njih in pogasile, v kotičkih ust pa se je še dolgo tajil komaj opazen smehljaj. Potem je pogledal drugam in spet mu je na obraz

kakor senca legla topa brez-bržnost.

Iljinična je začela naskrivo-ma opazovati Koševoja in šele tedaj je zagledala, kako strahotno je shujšal med boleznijo. Pod bluzo, sivo od prahu, sta se ostro in štrleče črtala loka ključ-nic, grbasto so izstopali od mršavosti koničasti vrhovi širokih pleč in čudno je bilo videti adamo-vo jabolko, zaraščeno z rdeč-kastimi kocinami, na otroško tenkem vratu . . . Čim dalje se je zazirala Iljinična v usločeno postavo "morilca", v njegov voščen obraz, tem močnejše je občutila nekakšno notranjo nepri-jetnost, razdvojenost. In maho-ma se je nehoteno sočutje do tega mrzkega ji človeka — ti-sto skeleče materinsko sočutje, ki zmore tudi močne žene — prebudilo Iljinični v srcu. Ker ni mogla premagati novega ču-stva, je porinila Mišku krožnik, zvrhano poln mleka, in rekla:

— Jej, za božjo voljo, malo bolj! Tako si pa že suh, da te je kar hudo pogledati . . . Tak, pa ženin!

3

V vasi so začeli jezicati o Koševoju in Dunjaški. Ko je ena izmed žensk nekoč srečala Dunjaško na pristanu, je odkrito

porogljivo vprašala: "Ali ste Mihaila najeli za hlapca? Kar ne gane se od vaše hiše . . ."

Iljinična je na vse hčerino prigovarjanje stanovitno trdila: "Nikar ne prosí, ne boš ga dobila! Ne bom vama dala svojega blagoslova!" In šele, ko je Dunjaška izjavila, da pojde h Koševoju, in je pri priči začela pobirati svoje reči, je Iljinična spremenila sklep.

— Spametuj se! — je preplašeno vzkliknila. — Kaj pa bom počela sama z otročkoma? — Naj poginemo?

— Kakor veste, mama, a ne maram biti vasi v posmeh, — je tiho spregovorila Dunjaška in še nadalje jemala iz skrinje svoje deklško imetje.

Iljinična je dolgo brez glasu premikala ustnice, potlej je, težko prestavljaje noge, stopila v gorenji konec.

(Dalje prihodnjic)

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

PRODA SE

preša in mlin ter vso pripravo za stiskanje grozdja. Drži ¾ tone grozdja naenkrat. Pokličite po 5. uri popoldne.

IV 7796

\$25 TO ANYONE WHO CAN SMELL THIS OPPORTUNITY!

Uncle Sam is offering \$25 (as many twenty-five dollars as you want) to anyone who can smell this opportunity.

And what a solid gold opportunity it is. It can mean money to retire on. A "money's-no-object" vacation with the little woman. A real start toward that complete independence you want when you and your family get old.

And any person with a nose can enjoy this opportunity. Just follow that nose down to your nearest bank, or place of business — and ask about the big Opportunity Drive.

You'll learn that it's the simplest, safest way ever invented to save money for your old age. For every time you invest \$75 in the Treasury Department's Opportunity Drive, you get back a U.S. Savings Bond worth \$100, in ten short years.

A complete, out-of-the-blue gift of \$25 every time you buy a \$100 Savings Bond just because you were wise enough to smell a real opportunity.

Start your own Opportunity Drive today. Start investing in your future independence. Ask any bank or your boss for details.

Put more opportunity in your future! Invest in U.S. SAVINGS BONDS

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler-Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE.

ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik